

GALLUP MARKEDSANALYSE AS

SCAN GALLUP AS*

GAMMEL VARTOV VEJ 6, 2900 HELLERUP

TELEGRAMADRESSE: GALLUPOPINION

TELEFON 29 18 00 POSTGIRO 7812

UGENS GALLUP

Artikel nr. 31

Må tidligst offentliggøres søndag den 13. september
og senest lørdag den 3. oktober 1970.

TIDEN ARBEJDER FOR REPUBLIKKEN-

- men vi er stadig monarkister.

Uden at være et kontroversielt politisk spørgsmål, dukker spørgsmålet om vor statsform - monarki eller republik - med mellemrum op i den løbende debat.

Anledningerne er vel oftest banale og af ceremoniel natur, men der har dog også været tilløb til mere seriøs debat foranlediget af mere drastiske tildragelser, som fx. grundlovsændringen i 1953, kongelige ægteskaber eller begivenhederne i Grækenland, der med den familiemæssige tilknytning ikke har kunnet undgå at berøre det danske kongehus.

Dog, som sagt, har den lejlighedsvis debat mere haft karakter af meningstilkendegivelse end af egentlig diskussion, og en eventuel med tiden kommende ændring af vor statsform vil næppe udløse større lidenskaber end afskaffelsen af enevælden i forrige århundrede.

Da man vel på længere sigt må regne med en ændret statsform om ikke af andre så af dynastiske grunde, og da monarkiet først og fremmest har en symbolsk funktion har Gallup Instituttet stillet et repræsentativt udsnit af den voksne befolkning spørgsmålet om, hvorledes den vurderer alternativet monarki eller republik. En sådan undersøgelse gennemførtes i 1963, og da det naturligvis er af særlig interesse at søge at belyse i hvilken retning udviklingen går, er undersøgelsen nu gentaget i 1970.

Man stillede således følgende spørgsmål:

Hvis den danske trone af en eller anden grund skulle besættes med en konge udenfor den nuværende kongelige familie, ville De da i en sådan situation foretrække, at Danmark blev en republik?

- 2

NORSK GALLUP INSTITUTT AS, OSLO, NORGE . SIFO AB, SOLNA, SVERIGE . GALLUP MARKEDSANALYSE AS, HELLERUP, DANMARK

* SCAN GALLUP AS GAMMEL VARTOV VEJ 6 2900 HELLERUP DANMARK

MEDLEM AF FORENINGEN AF MARKEDSANALYSEINSTITUTTER I DANMARK

På dette spørgsmål fik man følgende svar i 1970, idet man til sammenligning har anført besvarelsen fra 1963:

	<u>1963</u>	<u>1970</u>
	%	%
Foretrækker republik	21	32
Foretrækker monarki	47	46
Ved ikke	32	22
Ialt	100	100

Som man ser, synes tilhængerne af en republikansk statsform at have vundet betragteligt terræn. Relativt er deres antal øget med ca. 50 procent, således at nu hver tredje foretrækker republikken. Stadig - og uændret - foretrækker flest, henimod halvdelen (46 procent), monarkiet. Da samtidig "Ved ikke-procenten" er faldet væsentligt, kan man sige at spørgsmålet er blevet befolkningen mere nærværende, end det var for små ti år siden, og at den øgede opmærksomhed har givet sig udslag i en mere republikansk holdning, om end tilhængerne af det bestående stadigvæk er i flertal.

At de forskellige befolkningsgrupper ikke vurderer spørgsmålet end, vidste man fra den forudgående undersøgelse. Det viste sig her, at republikansksindethed fulgtes med stigende urbanisering, ligesom kvinder var mere "royalistiske" end mænd. De unge var mere monarkiske end de ældre, og de laveste sociale grupper mere republikansksindede end de bedre stillede.

Siden da viser den sidst gennemførte undersøgelse, at denne udvikling delvis er fortsat, idet især hovedstadsbefolkningen er blevet mere republikansksindet, lige mange er nu for og imod en republik.

Aldersmæssigt er der der imod sket en ændring, idet de unge er de mest republikansksindede, samtidig med at de nu er blevet betydeligt mere interesserede. I aldersgruppen under tredive år, er nu lige mange for og imod, medens de tidligere klart var for monarkiet.

En fordeling af besvarelsen efter de adspurgtes boglige uddannelsesgrad viste en meget klar forskel, idet et både absolut og relativt flertal blandt de bedst bogligt uddannede, dvs. dem med studentereksamen eller højere uddannelse foretrak republikken, medens de mindst bogligt uddannede var mest interesserede i monarkiets opretholdelse.

Politisk var det i den tidligere undersøgelse naturligt nok de venstreorienterede partier, der var mest republikansksindede, men dette har til en vis grad ændret sig. Stadig er Folkesocialisterne for to trediedele vedkommende republikanere, medens Socialdemokraterne nu befinder sig en smule til højre for gennemsnittet. Radikale vælgere er nu betydeligt mere republikansksindede end de socialdemokratiske vælgere med 42 procent for republikken og 41 procent for monarkiet, mod henholdsvis 30 procent og 51 procent for Socialdemokraterne. Konservative vælgere har også foretaget et stort skridt til venstre i dette spørgsmål, medens Venstres vælgerestort set ikke har ændret holdning, og nu står som de mest monarkiske blandt vælgerne.

Som spørgsmålet var formuleret, tog man hensyn til den veneration befolkningen

nærer overfor det nuværende kongehus, og man stillede derfor "republikanerne" følgende spørgsmål til belysning af, hvor "rabiate" de var i deres forhold til republikken:

Ville De foretrække republik her i landet nu ?

	<u>1963</u>	<u>1970</u>
	%	%
Ja	37	34
Nej	56	59
Ved ikke	7	7
Ialt	100	100

Det viste sig her ligesom tidligere, at det nuværende kongehus' prestige får to trediedele af republikanerne til at falde fra, hvis prisen bliver at ændre det nuværende kongehus' stilling.

Dette betyder, at konsekvente republikanere kun omfatter hver tiende i befolkningen mod ca. 8 procent i 1963. På den anden side viser besvarelserne af det sidste spørgsmål, at den ændring der øjensynligt er indtrådt i befolkningens holdning, er foregået uafhængigt af kongehusets prestige, for såvidt som de nye republikanere i praktisk talt samme grad ønsker republikken indført under hensyn til det nuværende kongehus.

Alt i alt kan man af undersøgelsen konkludere, at befolkningens holdning synes ændret i mere demokratisk retning i lyset af alternativet monarki eller republik, og skal man forsøge, at vurdere den kommende udvikling, må man, med støtte i den fremover øgede uddannelsesgrad, stigende urbaniseringsgrad og det faktum, at de unge især har præget udviklingen, antage at udviklingen vil fortsætte mod opfattelsen af republikken som den rimeligste demokratiske statsform.

Eftertryk mod angivelse af Berlingske Tidende og Gallup Instituttet som kilde.